

Høring - Forslag til regulering av fangst av kongekrabbe i 2024

Her følger høringsnotat til regulering av fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område øst for 26°Ø mv. i 2024.

Høringsnotatet er også lagt ut på vår hjemmeside www.fiskeridir.no.

Vi gjør oppmerksom på at kvoterådet ikke foreligger før november, og det tas sikte på at Nærings – og fiskeridepartementet vil fastsette totalkvoten i løpet av november.

Vi ber om at eventuelle merknader til forslagene sendes Fiskeridirektoratet innen 10.november d.å.

1. Innledning

Fiskeridirektoratet har fått i oppdrag av Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) å utarbeide et høringsnotat om regulering av fangst av kongekrabbe i og utenfor kvoteregulert område i 2024. Høringsnotatet baserer seg blant annet på Stortingsmelding nr. (Meld. St.) 17 (2014-2015) «Evalueringsrapport om forvaltningen av kongekrabbe», samt innspill kommet frem i det åpne dialogmøtet 31. august 2023.

Kommersiell fangst av kongekrabbe har vært deltaker- og kvoteregulert siden 2002. Hjemmel for reguleringen er gitt i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) og lov 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven).

Havforskningsinstituttet (HI) gjennomfører årets tokt i september, og kvoterådet foreligger vanligvis ikke før i slutten av oktober. Det forventes at NFD kan fastsette kvote

for reguleringsåret 2024 i løpet av november. Dette høringsnotatet inneholder således ikke totalkvote eller forslag til fartøykvoter.

Avsetninger til turist- og fritidsfiske, samt avsetning til forskningsformål trekkes som tidligere direkte fra totalkvoten før fordeling til fartøyene. I innværende år har det vært avsatt 1 tonn til fritidsfiske, 4 tonn til forskningsformål, 13 tonn til turistfiske og reiselivsbedrifter. Det har i tillegg vært avsatt 100 tonn til bifangst, og 15 tonn til ungdomsfangstordning, i tillegg til 5 tonn til undervisningskvoter.

Det legges til grunn at minstemålet på 130 mm skjoldlengde for både hannkrabber og hunnkrabber blir videreført. Det forutsettes videre at det avsettes kvoter til turist- og fritidsfiske, samt forskningsformål.

Utkast til høringsnotat har vært forelagt Sametinget, som et ledd i konsultasjonsavtalen mellom Sametinget og statlige myndigheter.

2. Fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område i 2022

Fangst av kongekrabbe i 2022 ble regulert innenfor følgende kvoter:

- 1 660 tonn hannkrabber
- 120 tonn hunnkrabber
- 184 tonn skadede hannkrabber

Innenfor totalkvoten på hannkrabber ble det avsatt 1 tonn til fritidsfiske, 3 tonn til forskningsformål, 13 tonn til turistfiske og reiselivsbedrifter. Det har i tillegg vært avsatt 100 tonn til bifangst, og 15 tonn til ungdomsfangstordning, i tillegg til 5 tonn til undervisningskvoter.

Kvoten i 2021 ble overfisket med 63 tonn hannkrabber, som ble trukket fra totalkvoten i 2022 i henhold til kvotefleksibilitetsordningen. Disponibel kvote i 2022 utgjorde dermed 1 460 tonn hannkrabber for fartøy som deltar i den kvoteregulerte fangsten.

Fartøyene fikk tildelt kvote etter en kvotestige der kvotefaktor 1 utgjorde 2,0 tonn kongekrabbe. Ved årets slutt var det 908 deltakeradganger, fordelt på 801,9 kvotefaktorer. Av disse var 740 fartøy tildelt hel kvote.

Tabell 1 viser at kvotene ble godt utnyttet i 2022. Det legges til grunn at avsetningene til turistfiskebedrifter, fritidsfiske og forskning ble fullt utnyttet.

Tabell 1 Fangst, kvoter og restkvoter av kongekrabbe i kvoteregulert område i 2022

	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Restkvote (tonn)	Restkvote (prosent)
Direktefiske hann	1 460*	1 566	-106	-7 %
Direktefiske skadd hann	184	192	-8	-4 %
Bifangst	100	96	4	4 %
Undervisning	5	0	5	100 %
Forskning	3	3	0	
Fritidsfangst	1	1	0	
Turistfangst	13	13	0	
Ungdomsfiske	15	12	3	18%
Totalt hannkrabber	1 781*	1 884	-103	- 6 %
Hunnkrabber	120	118	2	2 %

Kilde: Data fra Landings- og sluttsedelregisteret per 6. september 2023. Det legges til grunn at hele avsetningen til forskningskvote, fritidsfangst og turistfangst utnyttes.

*Eksklusive 63 tonn kongekrabbe som er trukket fra på grunn av overutnyttelse i 2021 i henhold til kvote-fleksibilitetsordningen.

3. Fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område i 2023

3.1 Deltakerregulering

Vilkårene for å delta i fangst av kongekrabbe i 2023 fremgår av forskrift 21. desember 2022 om adgang til å delta i kystfiskefartøygruppens fiske for 2023 (deltakerforskriften) kapittel XIV.

Per 6. september i år er det 959 fartøy som har adgang til å delta, og summen av kvotefaktorer utgjør 844,55. Tabell 2 viser fordelingen mellom deltakeradganger fordelt på åpen og lukket gruppe i 2023.

Tabell 2 Antall gyldige deltakeradganger og antall kvotefaktorer i fangst av kongekrabbe i 2023

Kvotefaktor	Deltakeradganger lukket gruppe	Deltakeradganger åpen gruppe	Deltakeradganger totalt	Kvotefaktorer totalt
0,1	4	49	53	5,30
0,25	1	8	9	2,25
0,5	1	119	120	60,00
1	81	696	777	777,00
Totalt	87	733	959	844,55

Kilde: Konesjons- og deltakerregisteret i Fiskeridirektoratet per 6. september 2023.

3.2 Regulering av fangst i 2023

Fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område i 2023 har vært regulert innenfor følgende kvoter (se også tabell 4):

- 2 137 tonn hannkrabber
- 120 tonn hunnkrabber
- 238 tonn skadede hannkrabber

Innenfor totalkvoten på hannkrabber har 4 tonn hannkrabbe vært avsatt til forskningsfangst, 1 tonn hannkrabbe til fritidsfangst, 13 tonn hannkrabber til turistfangst og reiselivsbedrifter, 100 tonn til bifangst og 15 tonn til ungdomsfangstordningen.

Totalkvoten ble beregnet overfisket med 103 tonn i 2022, noe som er belastet kvoten i 2023. Disponibel kvote i 2023 utgjør dermed 1 896 tonn hannkrabber for fartøy som deltar i den kvoteregulerte fangsten. Reguleringsåret startet 1. januar 2023 og følger kalenderåret.

Fra 2016 har størrelsen på kvoten blitt fastsatt på grunnlag av eiers sluttseddelførte omsetning av andre arter enn kongekrabbe foregående år. Kravet til omsetning for å få tildelt kvotefaktor 1 økte fra 100 000 kr til 200 000 kr fra 1. januar 2019 og har siden vært uendret. Kvotestigen går fram av Tabell 3.

Tabell 3 Kvotefaktor og fartøykvote i kvoteregulert fangst av kongekrabbe i 2023

Førstehåndsverdi (kr) fra annet fiskeri i 2020	Kvotefaktor	Fartøykvote (tonn)
> 25 000	0,1	0,23
25 000 - 49 999	0,25	0,58
50 000 - 199 999	0,50	1,15
200 000 ≤	1,00	2,3

Fangsten skal i utgangspunktet være regulert med garanterte kvoter uten overregulering, ettersom det forventes at samtlige fartøy utnytter kvotene sine. I tillegg er det tillatt å fange og lande inntil 10 % skadede hannkrabber og 5,5 % hunnkrabber beregnet av fartøyets fangst av lytefri hannkrabbe per uke. Sistnevnte var ved årets start 8 %.

Per 6. september 2023 har 810 fartøy deltatt i kvoteregulert fangst av kongekrabbe øst for 26°Ø, mot 758 fartøy på samme tid i fjor. Det er registrert totalt landet 1 753 tonn fra det kvoteregulerte området, herav 1 388 tonn hannkrabber, 206 tonn skadede hannkrabber og 92 tonn hunnkrabber. Det gjenstår dermed 508 tonn av den disponible kvoten på hannkrabbe (27 %). Videre gjenstår det også 32 tonn skadede hannkrabber (13 %), og 28 tonn hunnkrabber (24 %).

Fiskeridirektoratet har tildelt 13 tonn kongekrabbe til turistfiske og reiselivsbedrifter. Fangstrapportene fra disse er så langt ikke gjennomgått, men det er planlagt refordeling

av ubenyttet kvantum. Det legges til grunn at avsetningene til turistbedrifter, fritidsfangst og forskningsformål utnyttet fullt ut.

Det er beregnet fisket 38 tonn på avsetningen til bifangst, og det gjenstår dermed 62 %. Det er registrert 11 tonn på ungdomsfangstordningen. Fisket er nå avsluttet, og avsetningen ble underutnyttet med om lag 4 tonn. Kvoter og utnyttelse er oppsummert i Tabell 4.

Tabell 4 Fangst, kvoter og restkvoter av kongekrabbe i kvoteregulert område i 2023

	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Restkvote (tonn)	Utnyttelse
Direktefiske hann	1 896*	1 388	508	73 %
Direktefiske skadd hann	238	206	32	87 %
Bifangst	100	38	62	38 %
Undervisning	5		5	
Forskningskvote	4	4	0	100 %
Fritidsfangst	1	1	0	100 %
Turist - og reiselivsbedrifter	13	13	0	100 %
Ungdomsfangstordningen	15	11	4	75 %
Totalt hannkrabber	2 272	1 661	611	73 %
Hunnkrabber	120	92	28	70 %

Kilde: Data fra Landings- og sluttsedelregisteret per 6. september 2023. Det legges til grunn at hele avsetningen til turist-, fritids- og forskningsfangst utnyttet.

*Forskriftskvote fratrukket 103 tonn i henhold til kvotefleksibilitetsordningen.

I tillegg er det landet totalt 370 tonn kongekrabbe utenfor kvoteregulert område per 6. september 2023 av 47 fartøy. Til sammenlikning var det levert 143 tonn kongekrabbe av 63 fartøy utenfor kvoteregulert område på samme tid i fjor.

4. Forslag til regulering av fangst av kongekrabbe i 2024

Gjennomgangen i det følgende tar for seg hovedtrekkene i reguleringen og trekker frem momenter der det foreslås endringer. Dette er basert på erfaringer fra tidligere år, innspill som er mottatt og ikke minst det åpne dialogmøtet. Noen innspill kan av kapasitetshensyn ikke behandles, og andre anses ikke som formålstjenlige å behandle i et høringsnotat, men bør heller diskuteres i forbindelse med en mer helhetlig gjennomgang av forvaltningen. Dette gjelder spesielt innspill knyttet til hvilket område fartøy fra ulike områder kan fiske i, mulige utvidelser av det kvoteregulerte området og utfordringer knyttet til utenlandske fiskere. Det er også mottatt innspill knyttet til sortering og kontroll ved levering av kongekrabbe. Disse vurderes heller ikke i dette notatet, men er videreformidlet til relevante enheter.

4.1 Kvoter og avsetninger

Tabell 5 gir en oversikt over utviklingen i ulike kvoter for hannkrabbe. Som tidligere nevnt foreligger ikke kvoterådet for 2023 fra HI før i slutten av oktober, slik at totalkvoten vil ikke bli fastsatt før tidligst i november.

Tabell 5 Kvoter for fangst av kongekrabbe (hann) i kvoteregulert område 2015 – 2023, tonn rundvekt

År	Totalkvote	Forskning	Fritids- og turist	Bifangst	Ungdom og undervisning	Skadd
2015	1 040	-	3			80
2016	2 000	1	5			150
2017	2 000	1	17			200
2018	1 750	1	17			175
2019	1 400	2	11			140
2020	1 530	2	14			153
2021	1 810	2	14	37	30	181
2022	1 844	3	14	100	20	184
2023	2 375	4	14	100	20	238

Avsetninger til forskning, fritid og turistformål

Avsetningen til forskningsformål har tidligere blitt bestemt etter at forskningsaktørene har sendt inn søknader om kvoter. Fiskeridirektoratet foreslår at denne praksisen videreføres. Avsetningen til fritidsfangst har utgjort 1 tonn de siste årene. Til tross for rapporteringsplikt til Fiskeridirektoratet, er det mottatt svært få innmeldinger av fritidsfangst av kongekrabbe. Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre avsetningen til fritidsfangst.

Kongekrabben har etter hvert blitt en viktig ressurs for turistnæringen i Øst-Finnmark, og Fiskeridirektoratet legger til grunn at det fortsatt skal kunne gis tillatelse til fangst av kongekrabbe i turistfisket. For 2023 er avsetningen på 13 tonn fordelt på enkeltbedrifter. Det er foreløpig ikke gjort en detaljert gjennomgang av de rapporterte fangstene, men det gjenstår fortsatt et betydelig kvantum. Det vil bli foretatt en gjennomgang og refordeling av gjenstående kvoter i løpet av høsten. Fiskeridirektoratet legger til grunn at disse vil bli utnyttet.

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre en avsetning på 13 tonn til turistfiske- og reiselivsbedrifter.

Avsetning av skadd kongekrabbe

Skadd kongekrabbe var et tema som ble tatt opp på det åpne dialogmøtet, både av møtedeltagere og Fiskeridirektoratet. For å unngå at andelen skadd krabbe i bestanden øker gis det tilleggskvoter til fartøyene som deltar i det kvoteregulerte direktefisket. I tillegg tas det noe skadd krabbe i de andre fangstformene. Flere har uttrykt bekymring for at denne andelen øker, noe enkelte hevder fremkommer gjennom økt utsortering i fangsten. Havforskningsinstituttet gjennomfører prøvetaking på et stort antall lokasjoner og sorterer blant annet fangstene etter skader. I disse data er det ingen klare trender, og andelen skadd har siden 2019 vært 21 – 15 – 24 og 21 %. Basert på disse data er det

ingen klare indikasjoner på at andelen øker betydelig. Samtidig kan det være forskjeller i sorteringskriteriene mellom fiskere, mottak og forskerne. Med den sterke prisøkningen på krabbe er det rimelig å forvente at markeds-kriteriene for sortering blir strengere og at dette oppleves som økt andel skadd krabbe. Det kan heller ikke utelukkes at forskernes resultater avviker fra den reelle situasjonen.

Fiskeridirektoratet er kjent med at flere fiskere opplever at det er mer skadd krabbe i bestanden enn tidligere. Situasjonen følges opp, og Fiskeridirektoratet er forberedt på å innføre tiltak.

Basert på denne diskusjonen foreslår Fiskeridirektoratet å videreføre at det avsettes 10% av totalkvoten hannkrabber til fangst av skadd krabbe.

Det bes om innspill på om denne andelen bør økes, eksempelvis til 15 %.

Avsetning til bifangst

I de tre seneste årene har det vært tillatt med 3 % kongekrabbe i fangster og landinger av fisk fra bunngarn og -line. Dette har resultert i landinger på om lag 100 tonn i 2021 og 2022. Det ble satt av 100 tonn kvote til dette formålet i 2023. Fiskeridirektoratet viser til diskusjonen i kapittel 4.4, der det foreslås en noe lavere tillatt bifangstandel for garnfartøy. Den nødvendige avsetningen til bifangst vil avhenge av beslutningen på dette punktet.

Fiskeridirektoratet foreslår i utgangspunktet at avsetningen på 100 tonn til bifangst videreføres.

4.2 Kvoter på fartøynivå

Fiskeridirektoratet foreslår at kvotene etter avsetninger og justeringer for kvotefleksibilitet fordeles på fartøynivå som garanterte fartøykvoter uten overregulering. Det legges til grunn at adgangen til å overføre inntil 10 % av totalkvoten mellom år videreføres.

Omsetningskrav

Fra og med 2016 har fartøyene blitt tildelt kvote for kongekrabbe ut fra førstehåndsverdien av fisk foregående år. Kravet for det høyeste trinnet i kvotestigen, kvotefaktor 1, har vært 200 000 kr siden 2019. De aller fleste fartøyene som fisker kongekrabbe, kvalifiserer til full kvote. Trinnene i stigen differensierer slik i liten grad mellom fartøyene.

De spesifikke formålene med kongekrabbeforvaltningen er at kongekrabben skal gi et supplerende driftsgrunnlag for fartøyene som er plaget, bidra til næringsutvikling i området og gi høy verdi.

På oppdrag fra NFD har Nofima gjennomført en noe forenklet evaluering av modellen med omsetningskrav. Deres analyser ble presentert på det åpne dialogmøtet. Funnene viser at deltagelsen i kongekrabbefisket har økt betydelig. Siden 2014 har antallet deltagere i åpen gruppe økt fra om lag 390 til om lag 820 i 2022 og øker ytterligere i 2023. Ivaretagelse av lønnsomheten og lønnsevnen i fisket vil være utfordrende i tilfelle kvote- og prisnedgang.

Kongekrabben utgjør for mange av fartøyene en stor del av de totale driftsinntektene. Denne har også økt over tid. I 2014 representerte den om lag 37 % av fangstverdien for fartøyene i åpen gruppe. I 2022 var dette steget til om lag 53 %. Det kan dermed diskuteres om kongekrabben representerer et supplerende driftsgrunnlag. Nofimas funn indikerer også at en betydelig del av fartøyene tilpasser driften slik at de tilfredsstiller kravet, men i liten grad fisker ut over dette. Andelen av fartøyene i åpen gruppe som hadde en fangstverdi fra andre arter mellom 200 og 500 000 kr har steget fra 29 % i 2014 til 52 % i 2021. Dette betyr at landingene og ringvirkningene i kvoteområdet blir lavere enn de ellers ville vært. Med et høyere omsetningskrav ville trolig en betydelig del av fartøyene økt aktiviteten for å tilfredsstille dette og oppnå høyere kongekrabbekvote.

Det er også usikkert i hvilken grad fartøyene opplever problemer med kongekrabben. For mange vil det imidlertid trolig være en viss positiv sammenheng mellom landinger av fisk og problemomfanget. Dette kan tilsi at aktører med høy aktivitet kunne fått en større kompensasjon i form av kongekrabbe. Med en omsetningsgrense på 200 000 kr stopper denne differensieringen på et relativt lavt aktivitetsnivå.

Prisene på fisk har steget kraftig siden 2019. Torsk, som i svært mange tilfeller utgjør hovedfangsten, har steget fra om lag 20,6 til 30,0 kr/kg rundvekt, en økning på 45 %. Dette betyr at aktiviteten som er nødvendig for å kvalifisere til full kvote er redusert om lag tilsvarende. Mens man i 2019 måtte lande 9,7 tonn torsk, var dette sunket til 6,7 tonn i 2023.

Samtidig er det slik at flere aktører også representerer økt aktivitet og ringvirkninger. Et lavt omsetningskrav bidrar trolig til å rekruttere flere fiskere til de aktuelle samfunnene, noe den betydelige økningen i deltagelse og antall fartøy i enkelte kommuner indikerer. Kongekrabben representerer en svært lønnsom aktivitet med dagens kvotenivå og førstehåndspriser. Den økende deltagelsen medfører at hvert fartøy tildeles lavere kvote. Eventuell kvote- og prisnedgang vil medføre redusert lønnsomhet i fisket. Med mange deltagere vil reduksjonen i lønnsomhet bli sterkere. Selv om de faste kostnadene i fisket er relativt lave vil man kunne oppleve at lottinntekten blir relativt lav.

Den økte deltagelsen medfører også at det kan bli større konkurranse om områder med gode forekomster, i alle fall i perioder. Den samlede innsatsen i form av teinebruk bør på

sikt være relativt uendret, men på kort sikt er det rimelig å forvente at nykommere vil måtte sette noen flere teiner for å oppnå samme fangst.

Det er vanskelig å trekke noen klare konklusjoner vedrørende omsetningskravet. Nofimas evalueringresultater indikerer at det ikke er svært godt samsvar mellom virkemidlet og målsetningene for forvaltningen. Slik det praktiseres i dag gir det liten differensiering og medfører et visst administrativt arbeid. Enklere krav kunne kanskje vurderes. Om man viderefører den generelle modellen vil økte omsetningskrav kunne bidra til økt aktivitet og ringvirkninger. Moderat økte krav vil trolig ha liten betydning for deltagelsen, ettersom prisene på fisk er relativt høye og det garanterte kvotegrunnlaget for torsk for et fartøy på 10 meter i åpen gruppe med kystfiskekvote tilsvarer en fangstinntekt på om lag 645 000 kr. Kvotene vil reduseres betydelig for 2024, men fartøyene kan også fiske andre arter.

Fortsatt økt deltagelse vil svekke både de individuelle fartøyenes og den samlede lønnsomheten og verdiskapingen i kongekrabbefisket. Sterkere vektlegging av dette målet tilsier at kravene for deltagelse bør skjerpes. Som nevnt vil trolig ikke moderate økninger i kravene ha stor effekt på deltagelsen, men effekten er usikker.

En del aktører, eksempelvis aktører som tidligere har kvalifisert seg gjennom sjølaksefiske, vil ha begrensede muligheter til å øke omsetningen, spesielt ettersom muligheten til slikt fiske er stengt. Inntektene fra kongekrabbefisket kan for disse være vesentlige, og disse bør vurderes særskilt. I dialogmøtet ble det også trukket frem at fjordfiskere kan ha begrensede muligheter for å øke omsetningen, da de nærliggende ressursene i all hovedsak er kongekrabbe.

Fiskeridirektoratet ble tidligere bedt av Nærings- og fiskeridepartementet om å foreslå en opptrappingsmodell for fordelingen av kvoter. Det ble foreslått å øke kravet for full kvote med 100 000 kr per år i tre påfølgende år, slik at kravet etter tre år var 500 000 kr. Forslaget gjaldt for de fleste elementene i kvotestigen, men det laveste trinnet ble foreslått økt med 25 000.

Fiskeridirektoratet vil foreslå en opptrappingsplan som vist i Tabell 6, og ber om høringsinstansenes innspill på dette.

Det er vanskelig å vurdere effektene av en slik endring ettersom aktørene kan og har gode muligheter til å tilpasse seg. I kvalifiseringen for kongekrabbekvote i 2022 var det 23 % av fartøyene som hadde fisket for mellom 200 og 300 000 kr. I en statisk modell ville disse rykke ned fra kvotefaktor 1 til 0,5. Både prisøkningen på fisk og potensialet for økt aktivitet tilsier at mange av disse relativt raskt vil kunne gjenoppnå full kvote. På kort sikt vil kanskje flere av disse ikke rekke å gjennomføre dette for neste år, og kan bli redusert til halv kvote. Dette gjelder kanskje spesielt fartøy som er lite egnet for fiske i dårlig vær. Svært få fartøy fisker for under 50 000 kr, slik at relativt få vil rykke ned fra 0,25 til 0,1

som følge av dette. Nofimas oversikt over fangstverdi fra andre arter over tid er vist i Tabell 7.

I erkjennelsen av at dagens modell har utfordringer rundt måloppnåelsen bes det også om innspill på alternative modeller som kan være bedre.

Tabell 6 Foreslått opptrapping av omsetningskravet

Vedtatt omsetningskrav (kr) 2022	Forslag omsetningskrav (kr) opptrappingsplan 2023	Forslag omsetningskrav (kr) opptrappingsplan 2024	Kvotefaktor
< 25 000	< 50 000	< 75 000	0,1
25 000 - 49 999	50 000 – 149 999	75 000 – 249 999	0,25
50 000 - 199 999	150 000 – 299 999	249 999 – 399 999	0,50
200 000 -	300 000 -	400 000 -	1,00

Tabell 7 Fangstverdi fra andre arter enn kongekrabbe, fartøy med kongekrabbekvote i åpen gruppe påfølgende år. Kilde: Presentasjon fra Nofima på dialogmøtet 2023.

NOK i 1000	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
< 25	10 %	10 %	5 %	6 %	4 %	1 %	3 %	2 %
[25, 50)	6 %	5 %	6 %	4 %	3 %	3 %	1 %	2 %
[50, 100)	11 %	16 %	9 %	8 %	6 %	3 %	4 %	8 %
[100, 200)	17 %	23 %	20 %	17 %	9 %	7 %	9 %	9 %
[200, 300)	13 %	10 %	12 %	13 %	13 %	16 %	14 %	23 %
[300, 500)	16 %	11 %	14 %	15 %	19 %	39 %	36 %	29 %
[500, 750)	11 %	8 %	15 %	17 %	22 %	10 %	11 %	10 %
[750, 1000)	5 %	4 %	6 %	6 %	10 %	7 %	8 %	5 %
[1000, 2000)	7 %	9 %	10 %	9 %	8 %	8 %	8 %	8 %
[2000, 3000)	2 %	2 %	2 %	3 %	3 %	2 %	2 %	2 %
≥ 3000	2 %	2 %	2 %	2 %	3 %	3 %	3 %	2 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Omsetning av sjølaksefiske

Omsetning fra sjølaksefiske kan også legges til grunn ved tildeling av kvotefaktor. Denne skal være tilstrekkelig dokumentert. Hittil har det vært stilt krav om næringsoppgave. Dette vil imidlertid ikke dekke organisasjonsformer som aksjeselskaper. Et revisorgodkjent resultatregnskap der omsetningen av sjølaks er dokumentert gjennom bilag vil også anses som tilstrekkelig dokumentasjon av slik inntekt.

Større områder har vært stengt for sjølaksefiske i 2022 og 2023. Adgangen til å legge omsetning fra 2021 til grunn foreslås derfor videreført. De senere årene har også pukkellaks blitt tilgjengelig for fiske.

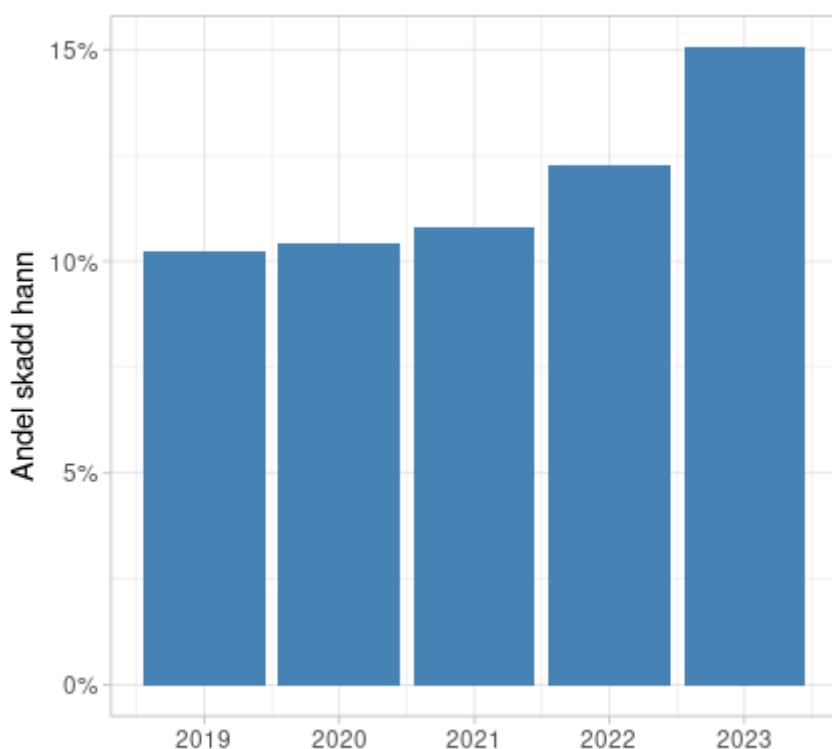

Det foreslås at sjølaks i forskriften også inkluderer pukkellaks.

Miljødirektoratet har gjennom høringssvar uttrykt motstand mot adgangen til å legge sjølaksomsetning til grunn, da dette gir incentiver til økt beskatning av sjølaks. Fiskeridirektoratet er oppmerksomme på dette, men dette gjelder imidlertid et svært lite antall aktører og store områder er i tillegg stengt for dette fisket.

4.3 Implementering av skadd krabbe på fartøynivå

Lenge har virkemidlet for at avsetningen til skadd krabbe skal tas vært å tildele fartøyene en tilleggskvotepå skadd krabbe. Dette har vært 10% av fangsten av lytefri krabbe. De seneste årene har relativt mange fartøy levert en større andel skadd krabbe enn dette. Dette trekkes ikke fra fartøyets kvote, og i noen tilfeller er det betalt ilandføringsvederlag for overskytende skadd krabbe. Slike tilfeller kan oppstå av flere årsaker. Blant annet kan det være uklarheter mellom fiskeren og kjøperen i sorteringskriteriene. Utviklingen i andelen skadd kongekrabbe i perioden 2019 til 2023 er vist i Figur 1.

Figur 1 Andel skadd kongekrabbe i direktefisket (pr. august 2023, kilde: Data fra Landings- og sluttseddelregisteret)

Slik det i dag praktiseres, vil en økt faktisk skaddandel i fangstene kunne medføre at totalkvoten overfiskes. Kvotefleksibilitetsordningen betyr at neste års kvote da vil bli redusert. Dersom avsetningene holdes konstante, vil dette i sin helhet redusere kvoten til direktefisket. På lengre sikt vil myndighetene måtte øke avsetningen til skadd krabbe som vil gi samme effekt. Etersom prisen på skadd krabbe er lavere, vil dette medføre både redusert lønnsomhet og verdiskaping.

For å motvirke disse effektene foreslår Fiskeridirektoratet at mengden skadd kongekrabbe som overstiger den tillatte andelen avregnes fartøyets tildelte kvote. Et alternativ til dette kan være å unnta kongekrabbe fra ilandføringsvederlag. Flere pelagiske fiskeslag er i dag unntatt fra dette. Når verdien av fangsten er så høy som i dag vil vederlag på 20% bidra til at mange oppfatter det som lønnsomt å levere skadd krabbe ut over tillatt andel. Bortfall av vederlaget vil imidlertid ikke gi full effekt i tilfeller der det er stor forskjell i fisker og kjøperens kvalitetssortering. Dersom fartøyets kvote belastes eventuelt overskytende krabbe vil spesielt fisker, men også fiskekjøper, ha insentiv til at det oppnås god sortering og at den tillatte andelen skadd krabbe oppnås.

Fiskeridirektoratet ber om tilbakemelding på både bortfall av ilandføringsvederlag og at skadd krabbe som overstiger tillatt andel belastes fartøyets kvote.

Tilleggskvoter skadd kongekrabbe og hunnkongekrabbe

De senere årene har både avsetningen til skadd kongekrabbe av totalkvoten og tilleggskvoten til fartøyene vært 10 %. Tilleggskvoten på hunnkrabbe har fra årsstart vært satt til 8 %. I tilfelle det gjøres store avsetninger eller blir større endringer i disponibel kvote som følge av kvotefleksibilitetsordningen vil ikke en tilleggskvote på 10 % gi den ønskede mengden skadd kongekrabbe.

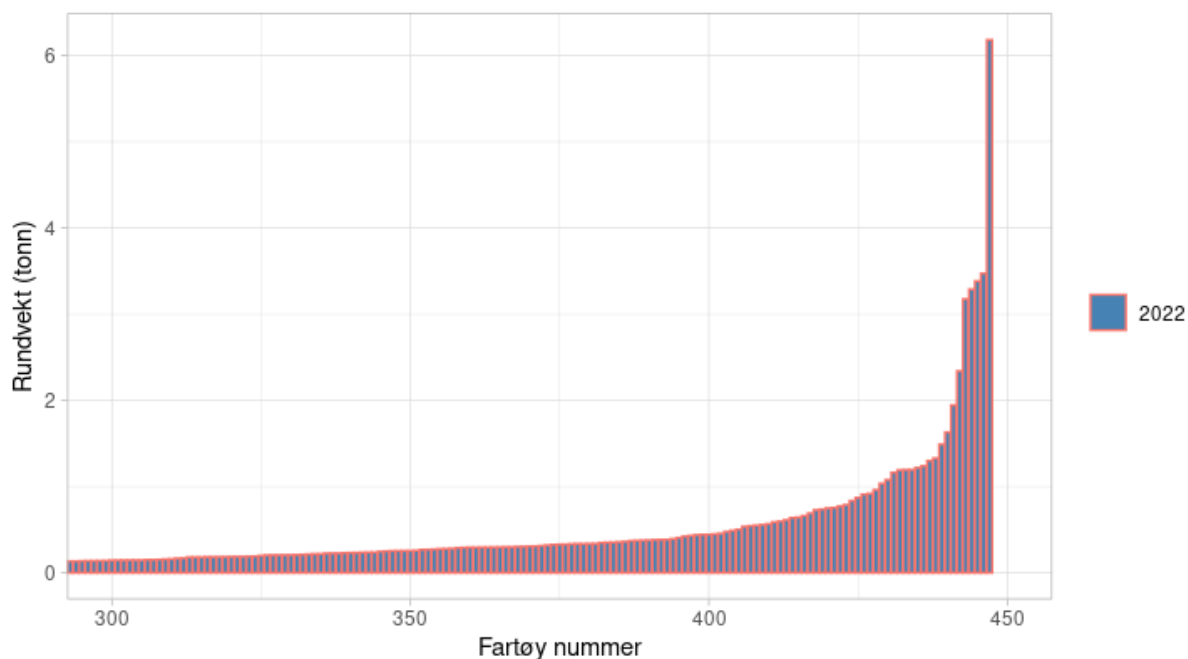
Fiskeridirektoratet foreslår derfor at tilleggskvoteandelene fastsettes etter at avsetninger og kvotefleksibilitet er avklart slik at man oppnår den planlagte mengden skadd kongekrabbe og hunnkongekrabbe.

4.4 Bifangst

Kongekrabbe tas også som bifangst i fisket etter andre arter. I utgangspunktet skulle denne gjenutsettes, men etter hvert ble det i tilfeller gitt anledning til å lande slik kongekrabbe. Andelen bifangst som tillates har variert. I mars 2013 ble andelen tillatt i bunn garn og bunnlinefiske redusert fra 5 til 1 %. Bifangsten utgjorde da en betydelig del av totalkvoten. I 2021 ble andelen økt til 3 % i enkeltfangster og ved landing. Dette for å gi aktører som er plaget av kongekrabben en kompensasjon for dette.

Et stort antall fartøy har levert kongekrabbe som bifangst, og noen få fartøy har levert betydelige mengder. Som vist i Figur 2 var det i 2022 ett fartøy som leverte om lag 6 tonn kongekrabbe og 5 fartøy leverte i overkant av 3 tonn. I tillegg til disse er det et stort antall fartøy som leverte mindre mengder. Totalt var det om lag 445 fartøy som leverte bifangstkongekrabbe, og de aller fleste leverte under 100 kg. Vi gjør oppmerksom på at figuren bare viser fartøyene med størst leveringer. Om lag 60 % av landingene kom fra krokredskaper og 40 % fra garn.

Figur 2 Landinger av kongekrabbe som bifangst i 2022 per fartøy. Kilde: Landings- og sluttseddelregisteret.

Den høye prisen på kongekrabbe bidrar til å øke attraktiviteten i andre fiskerier der man kan lande kongekrabbe som bifangst. Dette gjelder spesielt fiskeriene på høsten utenfor Finnmark, men det landes bifangst store deler av året. Prisen på både kongekrabbe og fisk har økt betydelig de seneste årene, noe som isolert sett øker incentivet for å delta i disse fiskeriene.

Bifangsten av kongekrabbe gir en økonomisk kompensasjon for ulempen aktørene har med kongekrabben. I tillegg er det rimelig å anta at dette bidrar til økte landinger av fisk i kvoteområdet. Størrelsen på begge effektene er usikre, men positive. Et annet mål for forvaltningen av kongekrabben er lønnsomhet og verdiskaping. Krabbe landet som bifangst oppnår noe lavere pris enn i direktefisket og det er grunn til å anta at produktiviteten i dette fisket er noe lavere. Dette betyr at lønnsomheten trolig er noe svakere i dette fisket.

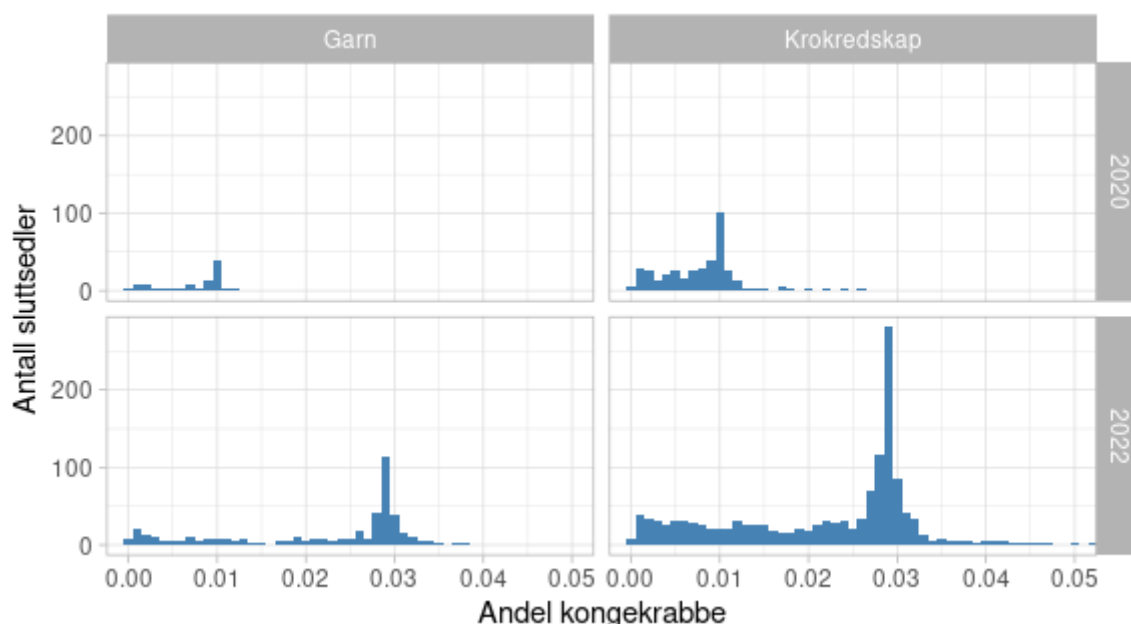
Som nevnt har prisen på kongekrabbe økt betydelig over tid, og verdien av bifangsten kan i mange tilfeller bli betydelig og sågar høyere enn verdien av fangsten av annen fisk. Implementering av bifangst gjennom en tillatt andel synes å være en relativt effektiv mekanisme for både forvaltning og næringsutøvere. Det blir dermed et spørsmål om hvor stor denne andelen skal være og eventuelle andre begrensninger. Ettersom kongekrabbe her skal være bifangst, vil andelen måtte stå i forhold til hva som er rimelig å kunne oppnå i fisket. Man kunne alternativt tenkt en modell som i ferskfiskordningen, der fartøyene kan drive direktefiske etter torsk.

Det er rimelig å forvente at enkelte fartøy vil tilpasse fangsten av fisk slik at man oppnår en ønsket bifangst av kongekrabbe. Det vil også kunne gjenutsettes krabbe dersom den

tillatte andelen overstiges. Fartøyet skal da vurdere feltbytte eller andre tilpasninger for å overholde bifangstandelen.

Andelen bifangst i enkeltlandinger er undersøkt for å gi noe informasjon om innblandingsforholdene. Som nevnt er dette i mange tilfeller påvirket av fartøyenes valg. Det er valgt ut fangster i 2020 og 2022 fra tre lokasjoner som alle har en stor andel av den totale fangsten. Det er videre trukket ut fartøy under 15 meter og fokusert på perioden fra august og ut året. Det er skilt på redskapsgruppene garn og krokredskaper.

Resultatene er vist i Figur 3. De fleste landingene i områdene er gjort med en andel kongekrabbe nær de tillatte 1 og 3 %. Median andel kongekrabbe for både garn og kroklandinger var i 2022 om lag 2 %, men en relativt høy andel av landingene har andel kongekrabbe over 2,5%. Det er noe større variasjon for krokredskap, der en noe større andel av landingene har lavere andel kongekrabbe.

Figur 3 Histogram over andelen kongekrabbe i individuelle landinger i 2020 og 2022, fartøy < 15 meter fra og med 1. august, lokasjonene 3-2, 3-3 og 3-6, landinger uten kongekrabbe er utelatt. Kilde: Landings- og sluttседdelregisteret.

Som illustrasjon på den kompensierende verdien av ulike bifangstandeler er det gjort noen regneeksempler. Forutsetningene rundt fangstmengde og salgspriser er oppsummert i Tabell 8 under. Det er her antatt et fiske med hovedart sei med en fangstmengde som er relativt vanlig under høstfisket.

Tabell 8 Forutsetninger beregning av verdi fra ulike bifangstandeler

	Torsk	Hyse	Sei	Annet	Sum
Fangstmengde (tonn)	0,15	0,01	1,50	0,06	1,72
Salgspris (kr/kg rundvekt)	30,0	13,8	12,0	22,0	
Fangstverdi (1000 kr)	4,50	0,14	18,00	1,32	23,95

Tabell 9 er det beregnet mengden kongekrabbe som kan leveres ved ulike bifangstandeler og de tilhørende fangstverdiene. Ved 1 % bifangst kan fartøyet lande 17,2 kg kongekrabbe i tillegg til de 1,72 tonnene med fisk. Fangstverdien fra kongekrabben er estimert til om lag 5.500 kr og øker fangstverdien med 23 %. Ved 3 % bifangst øker mengden kongekrabbe til 51,6 kg og fangstverdien øker med om lag 69 %. Verdien av kongekrabben er her om lag like stor som verdien av hovedfangsten av sei. I 2020 var tillatt bifangstandel kongekrabbe 1 %. Prisene for både fisk og kongekrabbe var da vesentlig lavere. Bidraget fra kongekrabben er for de samme fangstforutsetningene da en økt fangstverdi på om lag 3.500 kr, eller 21 %. Dette er lavere både absolutt og relativt enn i scenariet med 1 % bifangst og 2023-priser.

Tabell 9 Verdi fra ulike bifangstandeler

Tillatt bifangst kongekrabbe	1 %	2 %	3 %
Kongekrabbe (kilo)	17,2	34,4	51,6
Verdi kongekrabbe (1 000 kr)	5,5	11,0	16,5
Total fangstverdi (1 000 kr)	29,4	34,9	40,4

Resultatene viser at landingene av kongekrabbe som bifangst bidrar med en betydelig verdiøkning av fangsten for alle de illustrerte bifangstandelene. For fartøyene betyr dette at det ligger en betydelig kompensasjon for ulempene med kongekrabben og resultatene viser naturlig nok at denne er større dess høyere den tillatte andelen er.

Sammen med omsetningskravet bidrar bifangstordningen etter all sannsynlighet til økt aktivitet i det kvoteregulerte området, og bidrar slik til målene for forvaltningen av kongekrabben. Størrelsen på effekten er imidlertid usikker, da en del av fartøyene ville drevet i alle fall en del av fisket også uten en bifangstordning for kongekrabbe. At bifangsten bidro til økt aktivitet spesielt på høsten ble også trukket frem under det åpne dialogmøtet.

Innspill fra blant annet det åpne dialogmøtet tilsier at linedrift er mer kostnadskrevende enn garndrift og at konsekvensen av krabben er både spist agn og redusert fangstrate. Dette tilsier at linedriften kanskje kan tilgodeses med en høyere maksimal tillatt bifangst av kongekrabbe. Andre innspill trekker frem at fiskerne etter hvert er blitt relativt gode til å unngå kongekrabbe, men at tilfeldigheter spiller inn og at man noen ganger får mye bifangst. Slike tilfeller vil være spesielt problematiske og arbeidskrevende for garnfartøy.

På basis av den økte verdien av både fisk og kongekrabbe foreslår Fiskeridirektoratet at bifangstordningen videreføres, men at satsen for bunn garn reduseres til 1,5 % og for bunnline til 2 %. Dette som følge av at linedriften generelt er mer kostbar enn garn og garnfartøy har noe større muligheter til å unngå kongekrabbe. Dersom lønnsomheten i dette fisket er god, kan dette medføre at flere aktører vil starte med slik drift. Dette kan bety at avsetningen overutnyttes. Fiskeridirektoratet vil kunne justere den tillatte bifangstandelen for å sikre at denne avsetningen ikke kraftig overfiskes.

Vi ber om tilbakemelding på både tillatte bifangststandeler og at disse endres når deltagelse og aktivitet blir klarere. Når det gjelder et tak på total mengde for hvert fartøy bes det igjen om høringsinstansenes oppfatninger rundt dette. Dette vil kunne hemme aktiviteten til enkeltfartøy som finner dette spesielt attraktivt og dermed blir viktige råstoffleverandører for foredlingsindustrien i perioder av året. Oversikten over de individuelle fartøyenes bifangstlandinger tyder så langt ikke på at det er mange fartøy som velger en slik strategi, men vil være verd å følge opp fremover. Ytterligere begrensninger kan da aktualiseres.

Fiskeridirektoratet foreslår at bifangstsatsen for bunn garn settes til 1,5 %, mens den for bunnline settes til 2% og ber om innspill på dette, justering av andeler og tak per fartøy.

4.5 Ungdomsordninger

Siden 2021 har ungdomsfiskeordningen også omfattet kongekrabbe. Det ble avsatt 15 tonn i 2022 og 2023 og både påmelding og deltagelsen har økt betydelig. Dette har resultert i en betydelig nedgang i kvote til hver enkelt deltager. Påmeldingen økte fra 276 i 2022 til 407 i 2023. Den avsatte kvoten har ikke blitt utnyttet fullt ut, hovedsakelig som følge av at ikke alle de påmeldte faktisk har fisket.

Fiskeridirektoratet vil vurdere å overregulere kvotene per deltager noe i 2024 og ber om eventuelle tilbakemeldinger på dette.

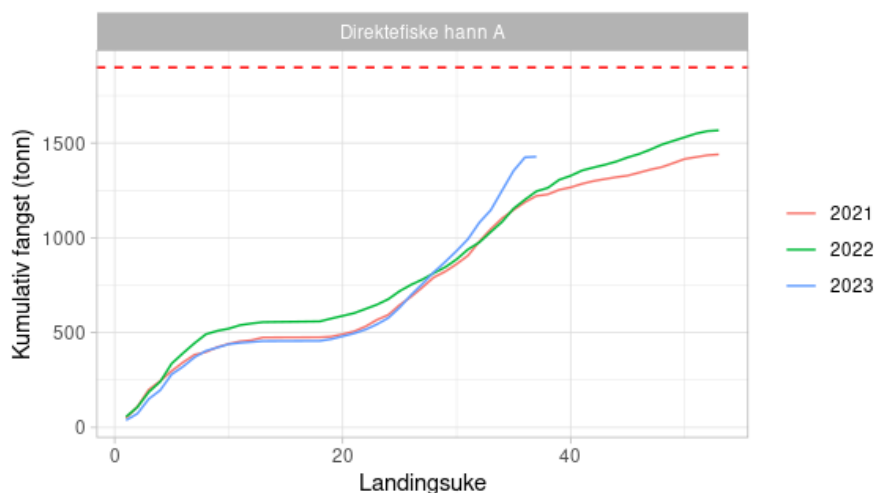
Det ble avsatt 5 tonn til undervisningsformål i 2022 og 2023. Fiskeridirektoratet har ikke mottatt noen søknader om slik kvote noen av årene.

Fiskeridirektoratet foreslår at denne ordningen avvikles.

4.6 Fredningsperiode

April har siden 2021 vært vedtatt som fredningsmåned. Dette for å redusere fangsten av krabber som nylig har skiftet skall og dermed er av dårlig kvalitet og utsatt for skader. Det kom innspill om utvidet fredningsperiode blant annet under dialogmøtet. Ifølge fangstdata ser næringsaktørene ut til å ta hensyn til dette i sin aktivitet, og det er svært liten fangst av krabber i perioden midten av mars til midten av mai. Det synes derfor ikke å være et stort behov for utvidet fredning.

Fiskeridirektoratet foreslår derfor å videreføre dagens fredningsperiode til 2024.

Figur 4 Kumulativ fangst per landingsuke i direktefisket etter kongekrabbe i kvoteområdet. Kilde: Landings- og sluttseddelregisteret.

4.7 Stengning av områder – forskningstokt og redskapsopprensning

Fiskeridirektoratet har siden 2011 samarbeidet med Havforskningsinstituttet for å tilrettelegge for forskningsaktiviteten rundt bestandsestimering. Dette har vært gjort gjennom å stenge områder for fangstaktivitet i relativt korte perioder. Kvaliteten på bestandsestimatet er avhengig av at krabbene kan observeres. Dersom det står teiner i sjøen vil de for det første være i veien for trålingen og videosleden som benyttes slik at forskerne ikke får dekket dette området. I tillegg vil en del av bestanden da være i teinene, og dermed ikke bli observert, noe som kan medføre at bestanden underestimeres. Dette vil igjen medføre redusert kvoteråd.

Fiskeridirektoratet har fått tilbakemelding fra Havforskningsinstituttet om at en del fiskere ikke tar teinene på land, men lar disse stå på grunnere vann. Dette vil også bidra til problematikken beskrevet ovenfor og skal ikke gjøres.

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre opplegget med kortvarige stengninger av områder for å tilrettelegge for forskningen.

Tidspunktet for disse vil fastsettes når Havforskningsinstituttet har fått avklart toktgjennomføringen.

4.8 Tilskuddsordning utenfor kvoteregulert område

Utenfor kvoteregulert område er det ønskelig med høy fangstsinnsats for å holde bestanden av kongekrabbe på et lavt nivå slik at spredningen begrenses i sterk grad. Fisket er fritt, noe som i utgangspunktet gir høy innsats. Ved lave bestandsnivå kan utbyttet være lite, og for å stimulere til økt innsats har det i perioden 2010 til 2018 blitt gitt tilskudd til dette. Innretningen har variert noe mellom årene. Fiskeridirektoratet foreslår at det implementeres en tilskuddsordning i 2024. Denne er basert på erfaringene fra tidligere år og innretningen beskrives nedenfor. Dette vil gjøres i form av en foreslått forskrift.

Hovedvirkemiddelet i forslaget er at det gis et tilskudd på 15 kr/kg for hann og hunnkrabbe under 0,8 kg til både fiskefartøyet og mottaksanlegget. Denne satsen er noe høyere enn de sist benyttede satsene. Bakgrunnen for et slikt tilskudd er at denne krabben har svært lav markedsverdi. Mottaksanlegget kan sågar ha kostnader med å håndtere denne krabben. Et tilskudd vil øke insentivene til at også denne krabben blir landet. Uttak av også denne krabben vil bidra til redusert bestand, og spesielt uttak av hunnkrabbe vil også senke reproduksjonspotensialet.

Fiskeridirektoratet ber om innspill på både innretning og satser.

Det vil være behov for noen avgrensninger i ordningen. Først og fremst vil tilskuddssatsene avhenge av at det gis et tilstrekkelig stort budsjett til dette. Tilskuddet vil utbetales etter årsskiftet ut fra fjorårets fangst. Dersom den samlede landede mengden

overstiger de tilgjengelige midlene, vil satsene reduseres proporsjonalt. Dette betyr dessverre at fartøyene ikke på forhånd kan være sikre på den faktiske utbetalingen.

For å forenkle administrasjonen av beregning og utbetaling av tilskudd må fartøyene melde fra til Fiskeridirektoratet at de vil delta i tilskuddsordningen. Dette vil også gi bedre muligheter for å kontrollere fangsten. Tilskuddet vil utbetales til fartøy og fangster som er gjennomført forskriftsmessig og der det er innmeldt posisjonssporingsdata. Fangstdata skal også være rapportert gjennom ERS eller landingsmelding i kystfiskeapplikasjonen. Dette kravet vil også bidra til økte kontrollmuligheter.

Fiskeridirektoratet ber videre om innspill på de nevnte avgrensningene i ordningen.

Med hilsen

Trond Ottemo
seksjonssjef

Guro Kristoffersen Lysnes
rådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Bivdu	c/o Inge Arne Eriksen Rødsvingelveien 35	9516	ALTA
Fiskekjøpernes Forening	Strandvegen 106	9006	TROMSØ
Fjordfiskenemda	c/o Fiskeridektoratet, Pb. 185 Sentrum	5804	BERGEN
Havforskningsinstituttet	Postboks 1870 Nordnes	5817	BERGEN
Innovasjon Norge	Postboks 166	6001	ÅLESUND
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Kystvakten			
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Nho Reiseliv	Postboks 5465 Majorstuen	0305	Oslo
Nofima AS	Postboks 6122 Stakkevollan	9291	TROMSØ
Nord-Norges Jeger Og Fiskeforening	Blåbærvegen 9	9024	Tomasjord
Norges Fiskarlag	Postboks 1233 Torgarden	7462	TRONDHEIM
Norges Fritids- og Småfiskerforbund			
Norges Kystfiskarlag	Postboks 97	8380	RAMBERG
Norges naturvernforbund	Grensen 9b	0159	OSLO
Norges Nærings- og Nytelsesforbund	Postboks 67	9615	HAMMERFEST
Norges Råfisklag	Postboks 6162	9291	TROMSØ
Norges Sjømannsforbund	Postboks 2000 Vika	0125	OSLO
Norges Sjømatråd As	Postboks 6176	9291	Tromsø
Norsk Sjøoffisersforbund	Postboks 2000 Vika	0125	Oslo
Norske Sjømatbedrifters Landsforening	Postboks 639 Sentrum	7406	TRONDHEIM
Pelagisk Forening	Slottsgaten 3	5003	BERGEN
Regelrådet	Kartverksveien 21	3511	HØNEFOSS
Samediggi Sametinget	Ávjovárgeaidnu 50	9730	Karasjok
Sjømat Norge	Postboks 5471 Majorstuen	0305	OSLO
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Stiftelse Wwf Verdens Naturfond	Postboks 6784 St Olavs Plass	0130	OSLO
Utenriksdepartementet	Postboks 8114 DEP	0032	OSLO

Kopi til:

Nærings- og fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO

